

Till miljödepartementet

Tillämpningen av förordningen (1993:1053) om användning av vattenskoter

Tillkomsten av förordningen (1993:1053) om användning av vattenskoter (vattenskoterförordningen) innebar att ett generellt förbud av miljöskäl infördes mot användandet av vattenskotrar i svenska vatten, men gav möjlighet för länsstyrelserna att meddela undantag från bestämmelserna.

När Sverige inträdde i Europagemenskapen blev det så kallade fritidsbåtsdirektivet (94/25EG) gällande rätt även för Sverige, vilket innebar att den svenska lagstiftningen skulle harmoniseras på ett sådant sätt att förekommande hinder för den fria handeln undanröjdes. Vidare angavs att medlemsstaterna inom sitt territorium inte fick förbjuda, begränsa eller förhindra att CE-certifierade produkter kunde tas i bruk. Genom direktiv 2003/44 ändrades direktiv 94/25EG och kom fortsättningsvis att omfatta även vattenskotrar. I direktivet föreskrevs en skyldighet för medlemsstaterna att senast den 30 juni 2004 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som var nödvändiga för att direktivet skulle kunna efterlevas. För att genomföra de förändringar som direktivet föreskrev beslutade regeringen om förändringar i vattenskoterförordningen, vilka trädde i kraft den 15 juli 2004. Efter förändringarna fick förordningen följande lydelse.

2 §

Vattenskotrar får användas endast i allmän farled och i sådana vattenområden som avses i 3 § första stycket. F (2004:607).

3 §

Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om vilka vattenområden i länet, utöver allmänna farleder, som vattenskotrar får användas i. Sådana föreskrifter skall dock alltid meddelas för

- 1. vattenområde som är så starkt påverkat av annan mänsklig verksamhet att tillkommande buller och andra störningar från vattenskoteranvändning inte kan anses utgöra en betydande olägenhet för allmänheten eller miljön,*
- 2. vattenområde utan närhet till bostadsområde eller fritidshusområde och som har ringa värde för natur- och kulturmiljövården, biologisk mångfald, friluftslivet, fritidsfisket eller yrkesfisket, och*
- 3. annat vattenområde där vattenskoteranvändning inte medför olägenheter för allmänheten genom buller eller andra störningar och*

inte heller medför risk för skador eller störningar av betydelse för djur- eller växtlivet eller spridande av smittsamma sjukdomar.

Länsstyrelsen får också meddela föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för vattenskoteranvändning, om det behövs för att sådana olägenheter eller skaderisker som avses i första stycket 3 inte skall uppkomma, samt om körning till och från allmän farled.

I 4 a § finns särskilda bestämmelser för tävling eller uppvisning.

Länsstyrelsen får meddela föreskrifter om skyltning av sådana områden som avses i första stycket.

Länsstyrelsen skall på lämpligt sätt hålla information tillgänglig för allmänheten om var vattenskotrar får användas. F (2004:607).

Den som framför en vattenskoter i strid mot 2 § eller mot föreskrifter meddelade med stöd av 3 § döms till penningböter (se 5 § vattenskotterförordningen).

Polis, kustbevakning och åklagare har försökt lagföra ett relativt stort antal vattenskotterförare. Dessa har mestadels vitsordat de faktiska omständigheterna vid gärningstillfället, men förnekat brott med invändning om att de svenska reglerna strider mot EU-rätten.

Då stor osäkerhet rått om förordningens tillämplighet i förhållande till fritidsbåtsdirektivet och principen om fri rörlighet av varor mellan medlemsländerna, numera artiklarna 34 FEUF och 36 FEUF, har domstolarna i ett stort antal fall inhämtat förhandsavgöranden från EU-domstolen. Dessa avgöranden har medfört att samtliga väckta åtal ogillats.

Vad EU-domstolen sammanfattningsvis kommit fram till är

att den svenska förordningen ska ses som ett generellt förbud att bruka vattenskotter, utom i allmän farled,

att detta förbud strider mot EU-rättens fritidsbåtsdirektiv och anses utgöra ett otillåtet handelshinder om förordningen inte görs proportionerlig genom

att länsstyrelserna faktiskt utövat den behörighet som getts dem i 3 § första stycket vattenskotterförordningen samt

att länsstyrelserna fullgjort sin skyldighet enligt 3 § första stycket 1-3 vattenskotterförordningen och anvisat alla de ytterligare vattenområden där vattenskotterkörning får ske, det vill säga alla de vattenområden som inte omfattas av de uppräknade skyddsintressen som anges i förordningen.

Därtill har det, enligt direktivet, ålegat medlemsstaterna, i det här fallet länsstyrelserna, att vidta de ovan angivna genomförandeåtgärderna inom rimlig tid från det att ändringarna i förordningen trädde i kraft den 15 juli 2004.

Vidare har EU-domstolen i upprepade fall uttalat att det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera att dessa genomförandeåtgärder har genomförts.

Länsstyrelsernas vidtagna genomförandeåtgärder kan, utifrån vad som framkommit i samband med olika förhandlingar och mot bakgrund av vad Åklagarmyndigheten i övrigt känner till, sammanfattas i att det anvisats ett fåtal vattenområden längs väst- och sydkusten och vissa sjöar enligt 3 § första meningen¹, att vattenskoteråkarna i skärgårdsmiljö på ostkusten hänvisats till territorialhavet utanför den rätta baslinjen samt att rätten att framföra vattenskoter i allmän farled på vissa ställen begränsats. Däremot har Åklagarmyndigheten inte kunnat finna att några områden enligt 3 § första stycket 1-3 vattenskoterförordningen anvisats.

Mot bakgrund av den rikliga förekomsten av vattenområden i Sverige kan Åklagarmyndigheten, liksom Örebro tingsrätt nyligen uttalat i dom den 22 november 2010 (mål B 4447-09) avseende åtalad gärning inom det egna länet, konstatera att det med hänsyn till de fåtal vattenområden som genom länsstyrelserna beslut faktiskt undantagits från det generella förbudet framstår som uppenbart att länsstyrelserna inte uppfyllt sin uppgift enligt 3 § första stycket 1-3 vattenskoterförordningen.

I avsaknad av vidtagna genomförandeåtgärder finns det i dag enligt Åklagarmyndighetens uppfattning ingen möjlighet att lagföra någon för förseelse mot vattenskoterförordningen. Denna uppfattning delas av de företrädare för Rikspolisstyrelsen och Kustbevakningen som frågan diskuterats med.

Åklagarmyndigheten önskar informera departementet om dessa förhållanden.

¹ I flera fall har sådana områden därefter inskränkts eller upphört att vara tillåtna.